

Nordisk Foretagsøkonomisk Forening

Afholdte konferencer i foreningens/sammenslutningens regi:

1. 1950: Stockholm
2. 1955: København
3. 1960: Helsingfors/Åbo
4. 1964: Bergen
5. 1969: Göteborg
6. 1972: Århus
7. 1975: Åbo
8. 1979: Stockholm
9. 1983: København
10. 1986: Bergen
11. 1990: Vasa
12. 1993: Lund
13. 1995: København
14. 1997: Bodø
15. 1999: Helsingfors/Tammerfors
16. 2001: Uppsala
17. 2003: Reykjavik
18. 2005: Århus
19. 2007: Bergen
20. 2009: Åbo

Konferencens navn har varieret over årene:

- Den Nordiska Företagsekonomiska Ämneskonferensen
- Den nordiske foretagsøkonomiske studiekonference
- De Nordiske Handelshøjskoler's Erhvervsøkonomiske Konference
- The Nordic Conference on Business Studies
- Nordisk foretagsøkonomisk forening, NFF
- Den erhvervsøkonomiske fagkonference
- The Scandinavian Academy of Management

1950: Den Første Nordiske Företagsekonomiska Ämneskonferensen afholdtes på Ingarö ved Stockholm. Initiativtagere var professor Gerhard Törnqvist og professor Folke Kristensson, Handelshögskolan i Stockholm. Der deltog henved 30 kollegaer fra Sverige, Norge, Finland og Danmark. Fra København deltog bl.a. professor Max Kjær-Hansen, lektor Ottomar Loff, lektor Per Boesen, lektor Bjarke Fog, docent Palle Hansen og docent Ejler Alkjær (senere hovedperson i relation til NFF). Konferencen var en succes, og man vedtog at søge lignende arrangementer afholdt hvert femte år skiftende fra land til land.

1955: Den Företagsekonomiska Ämneskonferensen følges op af "Den 2'Erhvervsøkonomiske Fagkonference" på Købmandshvile Højskole i Hørsholm/Rungsted nord for København med

deltagere fra Bergen, Göteborg, Helsingfors, København og Stockholm. Organisator var professor Max Kjær-Hansen, Handelshøjskolen i København. Temaerne var de klassiske handelshøjskolediscipliner: Regnskab, afsætning, omkostningslære/prispolitik og finansiering. Konferencerne kommer i fastere rammer, idet man vedtager at mødes hvert fjerde år, hvor de respektive handelshøjskoler på skift er værter og organiserer arrangementet. Konferencen vedtog en række udtalelser: Lærere/forskere ved de nordiske handelshøjskoler bør kunne udveksles for studieophold, det skal være muligt at meritere sig forskningsmæssigt gennem samarbejde med andre, forskningsrapporter, lærebogsmateriale og cases bør udveksles mellem højskolerne, tidsskriftsartikler på nordiske sprog bør forsynes med et resumé fortrinsvis på engelsk og alle kompendier bør tilsendes kollegaskolernes biblioteker. På den faglige front bør disciplinen socialpsykologi indføres både i forskning og undervisning.

1960, 25-27 august: Helsingfors og Åbo arrangeret af Huugo Raninen (formand) Kauppakorkeakoulu, Helsingfors, Axel Grandell, Handelshögskolan vid Åbo Akademi, Unto Virtanen, Torun Kappakorkeakoulu og Olof Henell, Svenska Handelshögskolen, Helsingfors med deltagere fra Bergen, Göteborg, Helsingfors, København, Stockholm, Lund og Åbo. Bankerne gav en stor festbanket og professor Gerhard Törnqvist, Stockholm skosede dem i sin takketale med, at de tjente for mange penge. Underforstået, at de godt kunne bidrage lidt rigeligere til forskningen. Medens de to første konferencer primært var bemandet med professoragtige deltagere, kom der i Finland et stort kontingent af yngre forskere med. Temaerne er atter forskning og undervisning i de klassiske handelshøjskolediscipliner. I kraft af at der denne gang var fire værter, var der basis for en lidt mere omfattende sightseeing.

1964, 24-26 august: Bergen. Der begynder nu at udvikles egentlige kollegiale venskaber. Man har truffet hinanden før, man udveksler i stigende omfang papers og gæsteforelæsere. Man får mere og mere indsigt i kollega-højskolernes forsknings- og undervisningsprogrammer. Rektor Dag Coward byder i sin velkomsttale 11 institutioner velkommen. Island er kommet med. Og som noget nyt kunne rektor også byde medrejsende ægtefæller velkomne til et særligt program (med streg under ektefæller, ikke som senere "ledsagere"). Konferencen havde tre faglige temaer: institutionelle forhold, undervisningsproblematik og forskningsvirksomheden. To nye forsknings- og undervisningsområder kom på dagsordenen: organisation som fag og EDB som selvstændig disciplin. Rent undervisningsteknisk diskuterede man som hjælpemiddel i undervisningen seminarer, ekskursioner og økonomispil. Det vigtige spørgsmål om kompetencekrav til videnskabelige stillinger kom også på det fælles program. Dette er specielt relevant derved, at bedømmere fra en eller flere nordiske handelshøjskoler i videre og videre omfang anvendes sammen med den lokale højskoles specialister. Konferencen var velforberedt ved at arrangørerne havde sendt en repræsentant rundt til de deltagende højskoler med henblik på at koordinere indlæggene. En snigende professionalismisme i selve konferencens organiseringen begynder at indfinde sig. Festmiddagen var et scoop med professor Leif Holbæk-Hanssen som myndig toastmaster bevæbnet med sin illegale pistol fra frihedskampen.

1969, 19-22 august: Göteborg. 5e Nordiska Företagsekonomiska Konferensen afholdes i Göteborg med det hidtil største antal deltagere (208) og det hidtil mest omfattende forskningsmæssige program. Nu begynder konferencen at ligne "internationale" konferencer med parallelle "tracks". Man kan ikke længere klare sig med nogle få plenarforelæsninger og "estrade-debatter". Specialiseringen kræver tid til at gå i dybden med hvert enkelt indlæg. Kvaliteten af indlæggene er præget af internationale standarder. Der bliver prestige i at få et forskningsarbejde på programmet. Fem projekter gruppediskuteredes: temaintegrerende økonomistudier, styring og kontrol i administrative systemer, økonomiske beslutningsmodeller, adfærdsvidenskabelig orienteret foretagsøkonomi og

målsætningen med civiløkonomuddannelsen og de dertil hørende grundlæggende og anvendelsesorienterede input. En hel dag reserverede man temaet forskeruddannelse, herunder forskernes egne krav til uddannelse, forskeruddannelsen som led i forskningsprocessen og institutchefernes konkrete planer for forskeruddannelse.

1972, 15-17 august: Århus. Handelshøjskolen i Århus har siden sin etablering i 1939 gennem årene udviklet sig forskningsmæssigt, undervisningsmæssigt og bygningskapacitetsmæssigt til ex definitione at være en højere læreanstalt og dermed automatisk at være medlem af Den Nordiske Företagsekonomiska Ämneskonferencen. Dette blev kanoniseret ved årets værtsskab, der blev ledet af professor Louis Printz. Programmet var en videreførelse af de to foregående konferencer.

1975, 19-21 august. Åbo. Handelshøjskolen ved Åbo Akademi var vært ved denne samling, som blev ledet af professor Cai-Gunnar Lindström, der gæstfrit stillede sin private sauna til rådighed for modige konferencedeltagere. Konferencen forløb i øvrigt under højt humør (bl.a. med intensive studier af kombinationen Koskenkorva – Koff) og skarpe faglige kommentarer til de fremlagte papers. Der er tegn på, at medarbejderne på de nordiske handelshøjskoler er begyndt at glæde sig til at deltage i den interskandinaviske seance, som efterhånden er ved at finde sin profil i konkurrence med mere eksotiske internationale geografiske placeringer.

1979, 21-24 august: Stockholm, HHS med Sven Erik Johansson og Gunnar Westerlund som ciceroner. Der var papers og ajourføringsforelæsninger indenfor regnskab, afsætningsøkonomi, organisation, EDB, finansiering og omkostningslære/prispolitik. Også offentlig økonomi/ledelse var på programmet. Det økonomiske Forskningsinstitut ved HHS er særlig aktiv m.h.t. produktion af doktordisputater, og en række spydspidser med udgangspunkt heri blev præsenteret. Vejrguderne var konferencen venlig stemt under dens udflugt til Skærgården.

1983, 24-27 august; København. De Nordiska Handelshøjskolors Erhvervsøkonomiske Konferencen bar titlen ”Erhvervsøkonomi – 93, Udfordringer til og udviklinger i erhvervsøkonomisk teori og praksis” og blev organiseret med 79 indlæg. Programkomitéen bestod af Professorerne Erik Johnsen, København (formand), Alf Erik Lerviks, Helsingfors, docent Arne Kinserdal, Bergen og lektor Olof Arwidi, Lund. Programmet var opdelt i fire hovedafsnit:

I. Erhvervsøkonomisk metode

- international ledelse
- små virksomheders ledelse

II. Ledelsesproblemer forbundet med virksomhedens drift (primært erhvervsøkonomiske problemer),

- virksomhedens tilpasning til nye omgivelser
- virksomhedens udvikling (aktive strategiske positionering) og
- almene ledelsesproblemer

III. Kommunale ledelsesproblemer

- politisk ledelse
- samspilsproblemer mellem virksomhed og samfund
- offentlige virksomheders ledelsesproblemer

IV. Undervisningsproblematik.

Der er nu sket en drejning af konferencens hovedperspektiv fra erhvervsøkonomi til ledelse, herunder både den private virksomheds ledelse og offentlig ledelse.

Den afslappende underholdning foregik dels i Tivoli, dels på Københavns Rådhus (hvor professor Paulsson-Frenckner, Stockholm fremsagde et på stedet udformet hyldestdigt til overborgmesteren) og endelig på CBS, hvor entertaineren, civiløkonom Eddie Skoller lagde forsamlingen ned før den kastede sig ud i en dionysisk dans til ud på de små timer.

1986, 20-22 august: Bergen med Rolf Johan Hage som hovedarrangør og 210 deltagere. Sessionerne var administration og organisation, finansiering, markedsføring, strategi, EDB-baseret økonomiundervisning, små virksomheder og entreprenørskab, international virksomhedsledelse og ledelse af offentlig virksomhed. Det sociale program omfattede besøg på Solstrand, modtagelse i Håkonshallen, sightseeing i Bergen og omegn, samt en afslutningsbanket på NHH.

1990, 22-24 august: Vasa. Organisatorer var professorerne Lars-Johan Lindqvist, SHH og Vesa Routamaa. De 160 deltagere oplevede en pionérhøjskole i et miljø, der taler til iværksætterhjerter. Der var relativt færre tilmeldte end tilfældet er med konferencer i storbyer. Hvilket er synd målt på intensiteten af konferencearbejdet: Parallelsessioner: Företagsekonomi i utveckling, Service, Redovisning, Företagsledning, Moral, Konsumentbeteende, Ekonomistyrning, Organisation og Beslutsstödjande system. Hertil kommer en session om forskningsproblematik og én om undervisningsspørgsmål. Professor Sten Jönsson havde et vægtigt indlæg om "The Scandinavian Journal of Management". I fritiden var der både theater- og rådhusbesøg.

1993, 18-20 august: Lund. Professor Olof Arwidi var den kreative formand for arrangementskomitéen. Konferencen startede med et doktorandprogram (16-18 august) med bl.a. det impertinente spørgsmål, om et øget nordisk samarbejde kan forbedre forskeruddannelsen. Selve konferencen – afholdt på Ekonomihögskolan – behandlede følgende temaer: Nordisk forskning och forskningsmetod, Ekonomutbildning i Norden, Institutionella omväldningar inför sekelskiftet, Nordisk regnskapsvaesen i internationalt perspektiv, Nätverk og Strategi og konkurrenceevne. Afslutningsbanketten var på behørig vis henlagt til Universitetets aula. Der er stil over lundensiske arrangementer.

1995, 14-16 august: København. Konferencen var organiseret af John K. Christiansen, Jan Mouritsen, Peter Neergaard og Birgitte H. Jepsen. Oplægget bar titlen: "Proceedings from the 13th Nordic Conference on Business Studies, Copenhagen Business School, August 14-16, 1995". Denne lange titel citeres for at markere, at nu fremlægges indlæggene på engelsk. Det engelske sprog har udviklet sig til at blive handelshøjskoleverdenens internationale kommunikationsgrundlag. Man har i mange år spøgt med, at på nordiske konferencer føres ordet af nordmænd, svenskere og danskere, medens islændingene og finnerne sidder i et hjørne og taler engelsk med hinanden. Det er slut nu, alle taler engelsk i deres hjemlands karakteristiske sprogmelodi. Indlæggene var grupperet i temaer, heraf et par nydannelser i form af Management in the non-profit sector og New perspectives in qualitative research. Investering i forskning på de nordiske handelshøjskoler giver sig efterhånden udslag i grænseoverskridende afhandlinger og det klassiske erhvervsøkonomiske forskningsområde er udvidet til at omfatte alt, hvad der har med ledelse at gøre. Konferencen behandlede 10 ledelsesrelevante temaer:

Marketing theory and society,

Management in the non-profit sector,
Western organisational models in East Europe,
Strategic changes in business,
Measuring efficiency in the financial sector,
New teaching methods and new educational technology,
New organisational form and structures,
New perspectives in qualitative research,
Research evaluation og
Supporting small business – entrepreneurial perspective.

Der var besøg på både Københavns og Frederiksbergs rådhus med borgmestertaler. I kraft af det gode vejr valgte mange delegerede at indtage frokosten i De Små Haver i Pileallé. Aftenerne tilbragte man i vidt omfang i hjemmene hos københavnske kolleger.

1997, 14-17 august: Bodø med doktorkonference (53 deltagere) i Sulitjelma 12-14 august. Frode Mellemvik var formand for arrangementskomitéen, som også talte Arnulf Hauan, Tommy Andersson og Erik Gaukerud. Ca. 400 deltagere havde produceret 203 papers fordelt på Østeuropa, effektivitet, entrepreneurship, environment, etik, financial accounting, finansiering, gender, sygehusledelse, innovation, viden, regnskab, marketing, organisation, offentlige sektor, strategi og undervisningsmetodik. Hertil kom tre plenumsforelæsninger om problemer i nutidig regnskabsforskning, forvandlingsprocessen til vidensamfundet og Johan Galtungs spidse spørgsmål om den økonomiske forsknings raison d'être. En større bogudstilling blev lanceret til stor glæde for ikke mindst forfatterne. Det sociale program var en succes, idet vejrguderne så i nåde til arrangørerne. I 2001 blev højskolen i Bodø kanoniseret som Norges tredje Handelshøjskole.

1999, 19-21 august: Helsinki og 17-19 august doctorskonference i Tammerfors. Som indledning til NFF-konferencen i Helsingfors med professor Martin Lindell som ordfører afholdtes en session for doktorander i Tammerfors organiseret af Päivi Eriksson. Hovedkonferencen indeholdt henved 200 engelsksprogede papers af gennemgående høj kvalitet opdelt i accounting, strategy, managementideer, imaginære organisationer, entrepreneurship, marketing, management and philosophy, health, organisation, international business, leadership, public sector and sensemaking. Der var et specielt program for ledsagere, der var en kirkekoncert, så taget løftede sig som det sig hør og bør, når Sibelius er på programmet, og der var en gourmetmiddag på Kalastajatorppa. Der har traditionelt til hver session været reproduceret de foreliggende manuskripter. Her gjorde konferenceledelsen sig den ulejlighed at trykke abstracts af de fremlagte papers, et tiltag, der i høj grad øgede den faglige kommunikation mellem deltagerne.

2001, 16-18 august: Uppsala, conferenceansvarlige: Kerstin Sahlin-Andersson, Ulf Andersson, Elving Gunnarsson, Ingemund Hägg, Elizabeth Neu og Ulf Olsson. Konferencens hovedtema var formuleret som "Business studies in knowledge society". Det blev spaltet op i 21 konkrete temaer med hver sit sæt af afhandlinger. Atter en demonstration af, at "Åmneskonferencen" i 2001 er fundamentalt forskellig fra den initiale konference på Ingarö i 1950. Her kunne man med lidt god vilje tale om fem temaer: regnskab, omkostningslære/prispolitik, distribution, finansiering og administration. Tidens temaer er mere en expansion af handelshøjskolernes forskningsområder, end de er en uddybning af de klassiske interessefelter. Handelshøjskolerne udvikler sig mere og mere i retning af ledelsesuniversiteter. Dette markeredes i øvrigt også af de indbudte plenarforelæsere: Risto

Tainio om "Global investors, local managers and focal knowledge", Jan Mouritsen om "Making knowledge manageable", Fred Hassan om "Managing a global knowledge based company" og Mereta Mazzarelle om "Are emotions embarrassing?" Og navnlig ved Kristian Kreiners programforelæsning som ny redaktør af Rolf Lundins og Sten Jönssons iværksætterbedrift: "Scandinavian Journal of Management". I Uppsala mødes morgendagens udfordringer med historiens vingesus i form af Slottet, som var det ophøjede, men noget snævre mødested for afslutningsbanketten. Men der var også virkelig mange fremtidsmennesker booked ind.

2003, 14-16 August: Reykjavik. Arrangør: Professor Runólfur Smári Steinthorsson. Som overordnet tema for konferencen havde man valgt "Scandinavian Sagas of Management", som Islands præsident Ólafur Ragnar Grímsson i sin åbningstale lagde smukt op til. Som key note speakers var indkaldt Walter W. Powell fra Stanford University, professor T.Eggertsson fra Islands universitet, professor Guje Sevón, Stockholm og professor Thorláksson, Islands universitet. De uddybede alle hovedtemaet, som gav anledning til spørgsmålet, om skandinaver og skandinavisk ledelse nu også er så unik, som vi nu og da bilder os selv ind, og hvori de interskandinaviske forskelle i givet fald beror. Vigtige spørgsmål at kunne besvare i et globaliseret business-miljø. Men det var ikke saga alt sammen, 26 konkrete seancer trak den aktuelle skandinaviske ledelsesforskning op på den faste islandske klippegrund. Som også dannede basis for unikke naturoplevelser.

2005, 18-20 august: Århus, konferenceansvarlig: Professor Kai Kristensen. H.C.Andersen har været så venlig at lade sig føde i året 1805, så hvorfor ikke bruge ham som åndelig sponsor for konferencens hovedtemaer: The intangible world, the global world og theatre world og bede de tre keynote speakers Jan Eklöf, Stockholm, Eero Vaara, Hanken, Helsingfors og Ole Fogh Kirkeby, København om at give deres syn på disse stedsegrønne spørgsmål. De faglige indlæg blev fremlagt i 27 tracks, heraf fire nydannelser: Corporate governance – a Nordic approach, Corporate social responsibility, Diversity and Leadership og Leadership in the Northern Light. Værtshøjskolens dybe engagement i erhvervslivet afkastede en række betydningsfulde indlæg fra den virkelighed, der er forskningsobjekt for doktorander. På entertainmentsiden nød Den Gamle By benefit af den tætte afstand til Handelshøjskolen, ligesom det rygtedes, at man ikke kunne forlade Århus uden at have kigget ind på kunstmuseet Aros. Århus rådhus – i sig selv en arkitektonisk perle – dannede rammen om første aftens værtsskab, medens det nedlagte Centralværksted for lokomotiver var stedet for afslutningsbanketten. Denne blev ledsaget af en professionel skønsanger, som gjorde sit til at højne kulturen. Det faldt imidlertid professor Flemming Agersnap, CBS så meget for brystet, at han gik op på podiet, bemægtigede sig mikrofonen og sang for på melodien om Bonnie. Så kom lyset op i øjnene på de flere hundrede medvirkende. Det brændte så længe, at afslutningsseancen på Århus Theater, der startede allerede kl. 09.00 næste morgen, måtte begynde med en meget få tilhørere. Hvad der dog ikke anfægtede keynote speaker, professor Ole Fog Kirkeby.

2007, 9-11 august: Bergen med Katarina Østergren som hovedansvarlig for den 7 personer store organisationskomité, som havde formuleret konferenceprogrammet på engelsk, som iøvrigt var konferencens sprog, med hovedtemaet: "The Future of Nordic Business Schools". En arbejdstitel, der forudsætter, at de nordiske handelshøjskoler interagerer og kan frembringe en fælles strategi sammen med en lokal matchende strategi for hver individuel højskole. Keynote speakerne lagde op til plenardiskussioner af hovedtemaet. Mats Alvesson tog sig således af "Identity and leadership in complex organizations", Henrik Holt Larsen fokuserede på "The challenge of leadership in Scandinavian organizations", Ragnhild Kvålshaugen tog bolden op med "Policy change in higher

education in Europe and implications for business schools” og Magne Supphellen sluttede af med ”Corporate brand positioning”. Deltagernes papers kørte i en række parallelle tracks. Håkonshallen var rammen om borgmestervelkomsten og Fløyen Restaurant sørgede for en Gala Dinner af så høj karat, at den matchede konferencens faglige niveau. For første gang i NFF’s historie var der en fortrykt dress code til denne begivenhed: Formal (jacket).

KONKLUSION

Skulle man forsøge at drage en konklusion af NFF’s funktion i nordisk foretagsøkonomisk forskning og uddannelse, kunne man pege på følgende resultater:

1. NFF har medvirket til personlige bekendtskaber mellem nordiske kolleger og skabt et personligt netværk for deltagerne.
2. NFF har derved medvirket til den faglige udvikling på de nordiske handelshøjskoler, idet kollegerne har trukket på hinandens ekspertise i bedømmelsesarbejder til afhandlinger og stillinger, evaluering af videnskabelige arbejder, herunder tidsskriftsartikler og afholdelse af gæsteforelæsninger.
3. En række fælles karakteristika ved de nordiske handelshøjskoler kan siges at være relativt usofistikerede teoridannelser, et nært forhold til brugere/forskningsobjekter og en – efterhånden – lige vægtning mellem næringsliv og offentlig sektor.
4. En forholdsvis ensartet ledelseskultur og et fælles professionelt sprog.

Erik Johnsen
Professor, ekon.dr., dr.h.c.